

GENOOTSCHAP NEDERLAND - ARUBA

VOOR U GELEZEN...

10 AUGUSTUS 2014

TEN GELEIDE

Hierbij biedt het Genootschap Nederland-Aruba u de juli 2014-editie aan van Voor u gelezen... Met een bloemlezing van interessante berichten over actuele ontwikkelingen in en om Aruba. In juli was het nieuws overspoeld door berichtgeving over de financiële en constitutionele crisis als gevolg van het niet ondertekenen van de landsbegroting 2014 door de Gouverneur. De situatie heeft o.a. geleid tot een hongerstaking door premier Mike Eman en het ontslag van de minister van Financiën Juan David Yrausquin. Ondertussen heeft het College Financieel Toezicht een *quick scan* uitgevoerd die niet positief is voor de landsbegroting 2014. Het CFT concludeert dat de begroting 2014 moet worden aangepast en dat tegelijkertijd de begroting 2015 mag worden gemaakt. De nieuwe minister van Financiën, Angel Bermudez, is eind van de maand beëdigd en ondertussen gestart met de opvolging van het CFT-rapport. In juli was er ook ophef over de aanhouding en vrijlating van de heer Carvajal, de beoogde nieuwe consul van Venezuela op Aruba.

Wij hebben gemeend om in deze editie veel ruimte te geven aan de berichtgeving en discussie over de financiële en constitutionele crisis.

Voor meer nieuws over Aruba verwijzen wij u graag naar www.amigoe.com. En zie onze vernieuwde website www.genootschapnederlandaruba.nl. Wij wensen u veel leesplezier!

Koninkrijk- en EU-relaties

Amigoe 11-07-14: Regering Aruba fel tegen aanwijzing Nederland

ORANJESTAD — “De begroting moet nu getekend worden.” Dat is de boodschap die premier Mike Eman (AVP) vanochtend - vergezeld van ministers, parlementariërs en een paar honderd demonstranten - overbracht aan gouverneur Fredis Refunjol. De regering is furieus op Den Haag en gaat absoluut niet akkoord met het aanhouden van de Landsbegroting 2014 gedurende ‘onafhankelijk onderzoek’ hiernaar. De Rijksministerraad gaf Aruba daartoe vanochtend een ‘aanwijzing’. “Ik ga in hongerstaking tot de begroting wordt getekend”, dreigt de premier.

Dat zegt premier Eman vanochtend te midden van demonstranten die voor het kantoor van de gouverneur staan. De Rijksministerraad heeft Refunjol opdracht gegeven voor onderzoek naar de Landsbegroting op basis waarvan hij zelf kan beslissen om er wel of niet zijn handtekening onder te zetten. De Rijksministerraad wil hiermee voorkomen dat er gedurende de zomer geen vooruitgang wordt geboekt op dit gebied, aldus minister Ronald Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties na afloop van de Rijksministerraad. “De gouverneur van Aruba wordt gevraagd de vaststelling van de begroting 2014 van het land Aruba aan te houden gedurende een onafhankelijk onderzoek dat in zijn opdracht wordt verricht naar de begroting 2014, de onderbouwing en houdbaarheid daarvan en de doorwerking in de volgende jaren. (...) Het onderzoek waartoe nu is besloten, moet uitwijzen of het door het IMF geadviseerde traject naar houdbare overheidsfinanciën is ingezet”, meldt de Rijksministerraad in een persbericht. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) wil dat Aruba de staatsschuld voor 2018 al onder de 60 procent van het bruto binnenlands product krijgt. De Arubaanse regering is het daar niet mee eens en vindt dat de economie daarmee ‘gewurgd’ zou worden.

Pistool tegen hoofd

In een reactie aan Amigoe zegt Financiën-minister Juan David Yrausquin, wiens ontslagverzoek nog niet is aanvaard, dat de Arubaanse regering absoluut niet akkoord gaat met een IMF-traject. "Dat is nooit afgesproken en dat wil en zal de regering ook nooit doen", zegt hij stellig. Premier Eman en minister Otmar Oduber onderstrepen dit standpunt even later, wanneer de menigte, verzameld voor het Kabinet van de Gouverneur, wordt toegesproken. Ook minister Benny Sevinger neemt het woord en doet er nog een schepje bovenop: "Niet eens als Nederland een pistool tegen het hoofd van Aruba houdt, gaan we hierin mee. Het gaat niet meer om de begroting. Het gaat om macht. En wij leveren onze autonomie niet in." De woorden worden met luid gejuich en applaus door de massa ontvangen.

Gouverneur beslist

Na afloop van de Rijksministerraad, de laatste voor het zomerreces, licht minister Plasterk het besluit toe. "Vorige week maakten de twee regeringen op basis van wederzijdse vrijwilligheid een afspraak over een onderzoek. (...) De Raad van Ministers vindt dat premier Eman die afspraak toch duidt op een manier die afwijkt van wat er in onze ogen is afgesproken. De zaak kan niet de hele zomer blijven liggen. Het is echt urgent dat er een degelijke begroting komt, die goed tegen het licht is gehouden." Plasterk sluit niet uit dat er al over twee of drie weken een rapport ligt, waar Refunjol zijn oordeel op kan baseren. "Het kan ook een advies zijn dat de begroting voor 2014 op orde is maar er aanbevelingen zijn voor volgend jaar. Daar heb ik vorige week met de regering van Aruba over gesproken en het is aan hen op dat advies dan op te pakken." Een terugkoppeling naar de Rijksministerraad of Plasterk is niet meer nodig. "Het is de laatste Rijksministerraad voor de vakantie, dus daarom vonden we het ook belangrijk om dit nu in gang te zetten." De gouverneur mag dus zelf beslissen wie hij het onderzoek laat doen, maar Plasterk noemt het voor de hand liggend dat commissieleden dezelfde deskundigheid hebben als het College Financieel Toezicht.

Plasterk sluit niet uit dat er al over twee of drie weken een rapport ligt, waar Refunjol zijn oordeel op kan baseren. "Het kan ook een advies zijn dat de begroting voor 2014 op orde is maar er aanbevelingen zijn voor volgend jaar. Daar heb ik vorige week met de regering van Aruba over gesproken en het is aan hen op dat advies dan op te pakken." Een terugkoppeling naar de Rijksministerraad of Plasterk is niet meer nodig. "Het is de laatste Rijksministerraad voor de vakantie, dus daarom vonden we het ook belangrijk om dit nu in gang te zetten." De gouverneur mag dus zelf beslissen wie hij het onderzoek laat doen, maar Plasterk noemt het voor de hand liggend dat commissieleden dezelfde deskundigheid hebben als het College Financieel Toezicht.

Noodzaak

Plasterk vindt de beslissing van de Rijksministerraad noodzakelijk. "Het Koninkrijk is gediend met financiële stabiliteit van alle landen. Ik zou niet graag zien dat er onder mijn functioneren als minister voor Koninkrijksrelaties een land over de rode streep gaat," aldus de minister. Plasterk wilde niet in detail ingaan op het verloop van de discussie binnen de Rijksministerraad en de inbreng van de Arubaanse Gevolmachtigde Minister, die mogelijk vraagtekens heeft gezet bij de rechtmatigheid van het besluit. Plasterk zei wel dat gouverneurs volgens het geldende reglement de bevoegdheid hebben om een begroting goed te keuren of af te keuren. "Bij de bevoegdheid om te tekenen hoort ook het recht om zich goed te laten informeren over de vraag of wat hij tekent ook deugdelijk is", zei Plasterk. De minister erkent dat Aruba financiële autonomie heeft, maar dat hier sprake was van een reëel risico dat een land in de gevarenzone komt, zodat de situatie aan het belang van het hele Koninkrijk raakt. De Rijksministerraad voelde er weinig voor om de situatie eerst voor te leggen aan de Raad van State, een optie die nog door de Arubaanse regering werd genoemd.

Ongrondwettig

Volgens de premier mag Nederland zich niet op deze manier met de begroting van Aruba bemoeien. Het handelen van de Rijksministerraad wordt door de regering gekwalificeerd als 'onconstitutioneel' en tegen de regels van het Statuut. "Vraag maar aan rechtsgeleerden", zegt ook AVP-fractieleider Rene Herdé vanochtend.

De regering wil dan ook onderzoek door de Raad van State naar het handelen van de Rijksministerraad en zal desnoods 'alle juridische wegen bewandelen'. Yrausquin vertelt dat de Nederlandse premier Mark Rutte Aruba niet eens heeft toegestaan om een intern appél in te dienen tegen het Koninklijk Besluit van de Rijksministerraad. Iets dat volgens de regels van het Statuut wel zou moeten kunnen. Dat bezwaar zou dan door de Raad van State beoordeeld moeten worden. Maar dat wil Nederland natuurlijk niet, legt Yrausquin uit.

'Grijp nu in'

Tussen de demonstranten staat ook een handjevol mensen die de gouverneur een hart onder de riem steken. Een man staat met een protestbord met daarop de tekst: "Wij van pariba steunen onze gouverneur." Een vrouw doet een emotionele oproep aan de Nederlandse premier Rutte om vooral wel in te grijpen. "Hier op Aruba gaat het niet goed. We hebben jullie nodig, Plasterk en Rutte. Jullie moeten hier zijn, niet aan de telefoon." Ze maakt zich grote zorgen om de immer groeiende staatschuld. "Die piratengroep (regering, red.) betaalt de schuld niet. Wij (het volk, red.) betalen." Ze hoopt dat Nederland wil helpen met betaling van de schulden. "En wie betaalt, bepaalt."

Amigoe 12-07-14: Aruba werkt niet mee aan KB Den Haag

ORANJESTAD — De regering van Aruba stelt dat 'geen enkel Arubaans landsorgaan zal kunnen meewerken aan de uitvoering van besluiten die apert in strijd met het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden en rijksregelingen zijn genomen'. "Artikel 48 van het Statuut verbiedt dit uitdrukkelijk." Het Koninklijk Besluit (KB) van de Rijksministerraad heeft derhalve geen 'rechtskracht'.

Hiermee reageert de regering op het besluit van de Rijksministerraad gisterochtend, waarin instructies worden gegeven aan gouverneur Fredis Refunjol om de Landsbegroting gedurende onderzoek hiernaar, niet te tekenen. "De Gouverneur van Aruba, alle Arubaanse ministers en Statenleden, alsmede ambtenaren van Aruba hebben een eed van trouw aan het Statuut afgelegd en ook gezworen dat zij de Staatsregeling van Aruba steeds zullen blijven onderhouden." De kwestie is gisteren in een spoeddebat in de Staten nog eens uitvoerig besproken. Hierbij waren alle ministers, uitgezonderd premier Mike Eman (AVP), aanwezig. De minister-president bivakkeerde voor Fort Zoutman, tegenover het kantoor van de gouverneur onder een tentje. Hij is uit protest tegen het KB in hongerstaking gegaan en wil dat volhouden tot de Landsbegroting wordt bekrachtigd. "Aruba wordt gegijzeld, verkracht en vernederd door Nederland, dat nu alleen zijn koopmansgezicht laat zien en niet het gezicht van de dominee. Met een koopman kunnen we niet samen een Koninkrijk bouwen, daar gaat het alleen om geld. Aruba wil samenwerking, geen geld", zei Eman gisteren na zijn gesprek met de gouverneur.

Acuut en ernstig gevaar

Hoogleraar Staatsrecht, Arjen van Rijn, heeft zich op verzoek van premier Eman gebogen over het vraagstuk of het (nog) niet tekenen van de Landsbegroting door de gouverneur nu wel of niet is toegestaan. Samengevat vindt hij dat de gouverneur in bepaalde gevallen en onder specifieke omstandigheden kan weigeren of aanhouden om een landsverordening (zoals de begroting) te bekrachtigen. Maar hij zou zijn bevoegdheid 'slechts met uiterste terughoudendheid' moeten toepassen. "De lat voor het weigeren van een handtekening onder de bekrachtiging zou zeer hoog moeten liggen." Volgens Van Rijn moet er sprake zijn van een situatie die veel verder gaat dan een 'onevenwichtige begroting met probleempunten'. "De begroting zou van zodanig slechte kwaliteit moeten zijn en ook deel moeten uitmaken van een zodanig structurele ontwikkeling, dat de bestuurbaarheid van Aruba in ernstig en acuut gevaar zou moeten verkeren." Bovendien zou dan eerst intern met alle middelen moeten zijn getracht om meningsverschillen (tussen gouverneur enerzijds en Staten/ministers anderzijds) te bespreken en op te lossen voordat de gouverneur zich eventueel beroept op Koninkrijksbevoegdheden.

Kern van autonomie

Financiën en begroting behoren volgens Van Rijn tot 'de kern van de autonomie'. De waarborgfunctie van het Statuut, het Koninkrijk en de gouverneur is niet bedoeld om beleidsmatig toezicht te houden op het beleid zoals dit vorm krijgt in de andere landen. "Is er werkelijk sprake van een structurele bedreiging voor de deugdelijkheid van bestuur en bieden vrijwillige afspraken geen soelaas, dan is ingrijpen via artikel 51 uiteindelijk de passende weg", zegt de hoogleraar. "Controle via een gouverneur die weigert zijn handtekening te zetten is dat naar mijn mening niet."

Amigoe 16-07-14: Nederland volgt ontwikkelingen nauwlettend

DEN HAAG/ORANJESTAD — In de Nederlandse media worden de ontwikkelingen op Aruba nog altijd op de voet gevolgd. Premier Mike Eman gaf gisteren uitleg over zijn hongerstaking in het televisieprogramma Nieuwsuur, waar ook Antillen-deskundige Gert Oostindie aan het woord kwam. Op BNR-nieuwsradio gaf de Nederlandse oud-premier Jan Peter Balkenende zijn visie en werd René Zwart geïnterviewd als correspondent van het Antilliaans Dagblad.

In Nieuwsuur werden vraagtekens geplaatst bij de keuze voor een hongerstaking, een ongebruikelijk protest bij een politiek conflict. "Het gaat niet alleen om een begrotingsconflict, maar over de autonomie en de status aparte van Aruba", antwoordde Eman, die via een Skypeverbinding in de uitzending te zien was. "Een hongerstaking is natuurlijk een wanhoopsactie, maar als je alles hebt geprobeerd en het gaat om iets waar al generaties lang voor gestreden wordt, dan is het niet zo'n extreme actie. Een ander middel zou zijn een protest op Aruba en al het andere geweld dat daarmee (gepaard) gaat, maar daarmee zou ik schade toebrengen aan mijn eigen eiland."

Angst

Gert Oostindie zei in een toelichting dat de hongerstaking van Eman gezien moet worden als een statement richting de Nederlandse regering, maar ook als een duidelijk signaal aan de Arubanen dat hij niet doet wat Nederland wil. "Het gaat voor Aruba toch ook over de angst om helemaal opnieuw gekoloniseerd te worden. Dat is niet zo'n gekke gedachte. Je ziet dat Nederland, het Koninkrijk, zegt dat de financiën zo slecht op orde zijn, dat het nu het moment is om in te grijpen. De Arubanen denken dat als Nederland eenmaal binnen zit, ook niet meer weg gaat", aldus Oostindie.

Dubbele functie

In BNR-nieuwsradio wordt Eman uitgebreid geprezen door Zwart van wie overigens alleen zijn functie als journalist wordt vermeld en niet zijn banden met de Arubaanse regering. Zwart combineert opdrachten voor Eman en het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister met het correspondentschap voor het Antilliaans Dagblad. Zo is hij auteur van het boek 'Visie, passie en lef. Wie is de man achter het succes van Aruba?'. In het nieuwsprogramma zegt hij: "Er is een verborgen agenda bij Nederland en met name de VVD. Het is bekend dat de VVD het liefst de Koninkrijksbanden wil verbreken. Ik heb de indruk dat dit gebruikt wordt als een soort koevoet om de boel te forceren. Want op de keper beschouwd is het IMF positief over Aruba en wat zich daar afspeelt. Er is geen aanleiding voor deze rare ingreep." Zwart verdedigt de keuze van Aruba om eerst te investeren in de economie en pas daarna te bezuinigen. "De economische groei is 3.0 procent en pas nu is het moment voor de Arubaanse regering om te snijden in de sociale zekerheid, het overheidsapparaat en het pensioenstelsel." Over minister Plasterk zegt hij dat deze in Den Haag bekend staat als de minister van lege dozen, die tijdens zijn ambtsperiode al te maken hadden met een afluisterschandaal, kritiek op het project van de superprovincies en de problemen in Caribisch Nederland. "Daar heeft hij een ontzettende puinhoop van gemaakt. En nu heeft hij zijn vierde dossier te pakken, waar hij volgens mij een enorme uitglijder begaat."

Balkenende

Ook oud-premier Balkenende van het CDA neemt het op voor Eman. “Ik heb wel vragen over het besluit van de Rijksministerraad om een aanwijzing te geven aan de gouverneur. Dat zal moeten worden uitgezocht. Mike Eman heeft de afgelopen jaren goed werk gedaan. De kosten gaan voor de baten uit.”

Amigoe 21-07-14: ‘Koninkrijk verenigd in rouw’

ORANJESTAD — Het condoleanceregister voor de slachtoffers van vlucht MH017 richting Kuala Lumpur is sinds vanmorgen acht uur bij Vertegenwoordiging van Nederland op Aruba (VNO) geopend. Premier Mike Eman en zijn ministerploeg waren daar om hun handtekening te zetten. “Nederland is in diepe rouw. Die nationale rouw wordt gevoeld en gedeeld in het Koninkrijk.”

De minister-president, secretaris Nicole Hoevertsz en de bijna voltallige ministersploeg (met uitzondering van Juan David Yrausquin en Michelle Winklaar) kwamen vanmorgen naar het kantoor van VNO om te tekenen. Na afloop zei Eman dat de situatie in Nederland op dit moment ‘complete rouw’ is en dat Aruba meeleeft, het verdriet deelt en via dit condoleanceregister daar uiting aan geeft. Wie het register bij VNO wil tekenen, kan er tot en met woensdagmiddag vijf uur terecht.

Vlag halfstok

Bij VNO hangt vandaag, dinsdag en woensdag de Nederlandse vlag halfstok. Daarmee volgt VNO het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het ministerie van Veiligheid en Justitie in Nederland, waar de vlag ook halfstok hangt in verband met het condoleanceregister dat daar ligt om te tekenen. De Arubaanse vlag bij VNO is niet gehesen. Vrijdag hingen wel zowel de Nederlandse als Arubaanse vlag halfstok. Woordvoerder Diederik ten Holder legt het verschil uit. “De vlaginstructie uit Nederland heeft betrekking op de Nederlandse vlag, Aruba sloot zich daar vrijdag uit solidariteit bij aan. De komende dagen is het echt een Nederlandse condoleance en daarom volgt Aruba niet met een eigen vlaginstructie. Uit respect is er daarom geen Arubaanse vlag te zien.”

Amigoe 21-07-14: ‘Aruba recht op vertegenwoordiging in Raad van State’

DEN HAAG/ORANJESTAD — De oppositiepartijen D66 en CDA hebben opheldering gevraagd over een klacht van de Gevolmachtigde minister Alfonso Boekhoudt over de vertegenwoordiging van Aruba bij de Raad van State. Hoewel er al maanden geleden een kandidaat werd voorgedragen, is er nog altijd geen opvolger voor Hubert Maduro, die per 1 april vertrok.

De Tweede Kamerleden Wassila Hachchi van D66 en Madeleine van Toorenborg van het CDA baseren zich op berichtgeving in de Nederlandse media. “Nederland frustrert de benoeming, terwijl Aruba daar volgens de wet recht op heeft”, citeerde De Telegraaf een woordvoerder van de Gevolmachtigde minister. De benoeming stond eigenlijk op de agenda van de Rijksministerraad op 11 juli, de laatste voor het zomerreces van de regering, maar is daar zonder enige motivering vanaf gehaald, aldus de woordvoerder. Arubahuis-woordvoerder Sidney Kock zei vandaag dat de berichtgeving klopt. Aanleiding van de uitspraak was een vraag van een journalist na afloop van de videopersconferentie van premier Mike Eman, begin vorige week op het Arubahuis.

Vertraging

D66 en CDA willen antwoord op het waarom van de vertraging van minister Ronald Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. “Waarom is de vertegenwoordiging van Aruba in de Raad van State nog niet tot stand gekomen, terwijl het land daar zo zeer aan hecht?” vragen ze in een brief aan de minister. “Wanneer verwacht u dat Aruba wel weer zal zijn vertegenwoordigd in de Raad van State?” Van Toorenborg noemt de vertraging “buitengewoon ongelukkig” gezien het conflict tussen beide landen over de aanwijzing van de Rijksministerraad en de mogelijkheid dat de Raad van State zich daar nog over uit moet spreken. D66 en CDA hebben expliciet gevraagd om de Raad van State hierbij te betrekken.

Recht op afvaardiging

De Raad van State fungeert als een onafhankelijk adviesorgaan voor de Nederlandse regering en is tevens de hoogste rechtsprekende instantie voor bestuursrecht. In het Statuut voor het Koninkrijk is vastgelegd dat de Raad van State ook optreedt als adviseur voor het Koninkrijk. Om die reden hebben Aruba, Curaçao en St. Maarten ook recht op een afvaardiging bij besprekingen over Koninkrijksaangelegenheden. Sinds 1 april heeft echter alleen Curaçao een staatsraad, namelijk Robert Vornis. Zowel voor de Arubaan Hubert Maduro als voor Dennis Richardson, die St. Maarten vertegenwoordigde tot hij in juni 2013 Justitie-minister werd, is er nog geen opvolger.

Amigoe 22-07-14: Ramp of redding?

ORANJESTAD — Gisteren werd de Quick Scan van het College Financieel Toezicht (CFT) van 20 juli 2014 gepubliceerd. Dit geldt ook voor het secretariaatsrapport van het CFT van dezelfde datum (8 pagina's). Het is een wonder dat de rapportage tot stand kwam, gezien het verbod tot medewerking van de premier. Daardoor werd weer een Koninkrijkscrisis geriskeerd.

Vorig jaar is de creditrating van Aruba neerwaarts bijgesteld door zowel Standard & Poor's als Fitch en dat oordeel is gehandhaafd. Om aan betalingsverplichtingen te kunnen voldoen is in afwijking van artikel 31 lid 1 van de Comptabiliteitswet een Landsverordening vastgesteld die het mogelijk maakt dat de minister van Financiën leningen aangaat ter aflossing van reeds aangegane verplichtingen. En zo staan er nog veel meer preciaire punten in het Secretariaatsrapport. Het is erger dan we dachten. Het gaat om een tussenrapportage, de eindrapportage komt binnen enkele weken.

Pijnlijke reconstructie

Het CFT oordeelde niet positief over de Arubaanse begroting van 2014. Om incidenten te voorkomen had de Gouverneur zijn kantoor tijdig verlaten. "De begroting is niet realistisch, onvolledig en mag niet langer te laat zijn", zo werd er geschreven in de media. Aruba kan alleen het hoofd boven water houden als het Land voldoet aan de volgende aanbevelingen

1. De begrotingsproblematiek op Aruba is groot. Om weer terug te keren naar acceptabele normen is op korte termijn een overtuigend maatregelenpakket noodzakelijk dat de tekort- en schuldpositie weer terugbrengt naar houdbare niveaus;
2. De begroting is niet volledig en op onderdelen achterhaald. Van voorgenomen maatregelen is nu op onderdelen al duidelijk dat deze niet meer gerealiseerd zullen worden vanwege een gebrek aan wetgevingscapaciteit en het moment van het jaar;
3. De begroting is niet volledig omdat het slechts een deel van de werkelijkheid bevat. Publieke middelen komen niet alleen via de begroting tot besteding, maar ook door andere organen binnen de collectieve sector of PPS;
4. Het financieel beheer is niet op orde. Inzicht in de daadwerkelijke uitgaven en ontvangsten is moeilijk te verkrijgen en jaarrekeningen kunnen niet gecontroleerd worden;
5. Er bestaan geen degelijke meerjarenramingen, niet van de begroting en niet van de ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting.

Ook is het noodzakelijk dat een vacature- en personeelsstop strikt wordt toegepast. De minister van Financiën moet vóóraf toezicht houden, het afkondigen van een verplichtingenstop en het zo snel mogelijk aanpassen en realiseren van de benodigde wetgeving is vereist.

Opvatting regering

Minister Yrausquin hield op dezelfde dag een lange persconferentie. Hij zei dat de regering aan alle aanbevelingen hierboven genoemd al had voldaan. (zie Amigoe pagina 3 'reactie Yrausquin')

Conclusie

De conclusie is dat de begroting 2014 moet worden aangepast en dat tegelijkertijd de begroting 2015 mag worden gemaakt. Ondertekening van de begroting 2014 door de Gouverneur in dit stadium lijkt een vrome wens. De overheidsschuld moet gehalveerd worden. Dringende aanpassingen zijn noodzakelijk en er zullen veel ontslagen moeten vallen bij de overheid. 50 procent van alle inkomsten gaat daarheen. Worden de nodige ombuigingen uitgevoerd? Gaat Aruba nu in niet mis te verstane termen Nederland duidelijk maken dat het CFT, Nederland en de Gouverneur de foute conclusies hebben getrokken? Of neemt de regering ontslag? De inschatting is dat de aanwijzing in stand blijft totdat er een reële begroting is opgesteld. De regering kan ook weigeren te reageren op de rapportage, of de voorwaarde stellen dat de Gouverneur eerst moet tekenen. Of Aruba kan onafhankelijk worden om zoveel te kunnen lenen als gewenst. De vraag is dan wel hoe lang de kredietverschaffers overtuigd blijven van de kredietwaardigheid van Aruba. En als Aruba nergens meer kan lenen wat dan?

Zelfs als de aanwijzing om formele redenen zou moeten worden ingetrokken dan nog is er geen aanvaardbare begroting. In het belang van Aruba moet die er komen. Anders zitten onze kinderen en kleinkinderen de komende vijftig jaar zwaar in de schulden. Zoals Van der Zee al zei in de Amigoe van 21 juli 2014: "Autonomie is de dingen zelf goed regelen."

Amigoe 22-07-14: 'Quick scan biedt basis voor oplossing'

ORANJESTAD — De resultaten van de door het College financieel toezicht (Cft) uitgevoerde quick scan bieden een basis om tot een oplossing te komen voor het huidige begrotingsconflict. Dat stelt premier Mike Eman (AVP) in een reactie op het gisteren gepubliceerde tussenrapport.

Dit heeft gouverneur Fredis Refunjol er echter nog niet bewogen een handtekening onder de begroting van 2014 te zetten, althans niet op het moment dat deze editie sloot.

In zijn reactie op het tussenrapport benadrukt de premier wel dat hij bij zijn standpunt blijft dat het Koninklijk Besluit van 11 juli om een onderzoek in te stellen naar de begroting in strijd is met de regels van het Statuut en het reglement voor de Gouverneur. Naar verluidt gaat Eman op korte termijn naar Nederland om inhoudelijk te spreken over de resultaten van het versnelde onderzoek. Dit werd voor het sluiten van deze editie nog niet bevestigd.

Ook demissionair minister van Financiën Juan David Yrausquin (AVP) reageerde gisteren op het kritische tussenrapport met een persconferentie waarin hij fel en in niet mis te verstane bewoordingen ingaat op de bevindingen van het tussenrapport. "De consequenties zijn ongelofelijk groot als de gouverneur en Nederland dit doorzetten. Deze schade is onnodig." Met punten die in de quick scan van het Cft worden aanbevolen is Yrausquin het eens, maar volgens Yrausquin was de Arubaanse regering al bezig met de uitvoering van deze punten.

Begroting 2015

Volgens het Cft is de meest verstandige handelswijze voor Aruba op dit moment om de financiën zorgvuldig te bewaken en de maatregelen tot bezuinigen, opgenomen in de begroting over 2014, uit te voeren. Alle aandacht kan vervolgens uitgaan naar de meerjarenplanning en de ombuigingen op lange termijn. De discussie verschuift dan naar de begroting van 2015. Die begroting moet volgens het Cft een meerjarenplanning bevatten gericht op begrotingen zonder tekorten maar met een overschot. "De aanbeveling van Cft om de aandacht te verleggen naar de begroting van 2015 is het enige positieve in de hele rapportage", zo reageert Yrausquin.

Ook premier Eman zegt in zijn schriftelijke reactie op het rapport het 'stellig eens te zijn met het tussenrapport dat wij onze aandacht moeten richten op de begrotingsvoorbereiding 2015'. Eventuele nieuwe inzichten over de uitvoering van 2014 en additionele maatregelen die in dit jaar nog genomen kunnen worden kunnen volgens de premier dan worden verwerkt via een begrotingswijziging.

Niet te weinig, niet te laat

Het Cft constateert verder dat op Aruba vaak een kloof gaapt tussen de beleidsvoornemens en de realisatie. Tekorten op de begroting bleken in de praktijk groter uit te vallen. In haar reactie bestrijdt het kabinet uitvoerig dat die situatie ook geldt voor dit begrotingsjaar. Ondanks de late indiening van de begroting zullen de doelen worden gehaald. De financiën en de getroffen maatregelen worden goed bewaakt en het blijkt in de praktijk goed uit te pakken. Het kabinet onderbouwt dit met rapportages vanuit verschillende afdelingen. De Sociale Verzekeringsbank (SVB) geeft aan dat de maatregelen met betrekking tot de AOV tot de gewenste resultaten lijken te leiden, de Belastingdienst laat met cijfers zien dat de belastinginkomsten overeenkomen met de raming of die zelfs overtreffen. Directie Financiën geeft geruststellende cijfers over de omvang van het personeelsbestand. Pensioenfonds APFA werkt hard aan het herstel van de financiële positie. Dat er dit jaar te weinig wordt gedaan en dat de maatregelen te laat komen, ontkent de premier in alle toonaarden.

Conflictstof

Op meerdere punten zijn kabinet en Cft het oneens, zo blijkt als *Amigoe* de resultaten van de quick scan en de reactie van zowel premier Mike Eman als Juan David Yrausquin naast elkaar legt. Zo geeft de regering aan dat samenwerking tussen overheid en de private sector (PPS) wel degelijk goed in de meerjarenplanningen is opgenomen en dat die zich ook niet onttrekt aan controle door de Staten, dit in tegenstelling tot de bewering van Cft dat deze regelingen uiteindelijk ten laste van de begroting komen.

Ook over de aard van de ontwikkeling van de financiën zijn de beide partijen het grondig oneens. De regering is niet overtuigd van de noodzaak om tot grote bezuinigingen te komen zodat de overheid kan werken met overschotten in plaats van tekorten. Zij blijft op haar standpunt staan dat de ontwikkeling van 's Lands financiën geleidelijker moet. Voor een hardere strengere aanpak is volgens haar geen aanleiding: de financiële markten hebben met de huidige ontwikkeling voldoende vertrouwen in Aruba. Bovendien is de ontwikkeling van de rentelast van het Land minder dramatisch dan het Cft voorstelt. Een geleidelijke aanpak zou de economie beter stimuleren. Zie ook pagina 3 'Hard oordeel College financieel toezicht'.

Amigoe 24-07-14: 'Gouverneur is niet door Nederland bedreigd'

ORANJESTAD — Er is nooit enige dreiging geweest vanuit Nederland dat de gouverneur in de gevangenis zou belanden als hij besluit de begroting van 2014 te tekenen. Die verzekering krijgt *Amigoe* desgevraagd van het Kabinet van de Gouverneur. Volgens het Reglement van de Gouverneur zou de mogelijkheid in theorie wel bestaan.

Net als Julia Rademaker, de woordvoerder van Ronald Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, geeft ook het Kabinet van de Gouverneur op Aruba aan dat de gouverneur zich, net als alle partijen, moet houden aan het Koninklijk Besluit van 11 juli. Dit besluit omvat de aanwijzing dat de gouverneur het ondertekenen van de landsbegroting moet aanhouden tot er onderzoek is gedaan naar de ramingen in de begrotingen en de meerjarige ontwikkeling van de overheidsfinanciën op Aruba. Afgelopen maandag kwamen de eerste resultaten van een versneld onderzoek (quick scan door College financieel toezicht) op tafel. Deze waren zodanig dat de gouverneur besloot zijn handtekening nog niet te zetten. Ondertussen loopt er nog een uitgebreid onderzoek door Cft. Dit zal enkele weken in beslag nemen. Op de vraag van *Amigoe* of er daadwerkelijk een dreiging is uitgegaan naar de gouverneur wil Rademaker niet ingaan. "Dat iedereen het Koninklijk Besluit volgt, zou voldoende moeten impliceren."

Reglement

Volgens premier Mike Eman is gouverneur Fredis Refunjol bedreigd met een gevangenisstraf vanuit Nederland. Hij verwijst hierbij naar twee artikelen in het Reglement van de Gouverneur. Als Amigoe het reglement erop na slaat, staat in artikel 15 te lezen dat de gouverneur als vertegenwoordiger van het Koninkrijk waakt over het algemeen belang van het Koninkrijk en de bij Koninklijk Besluit gegeven aanwijzingen in acht neemt. Vervolgens verwijst artikel 25 in hetzelfde reglement naar eventuele sancties wanneer de gouverneur de aanwijzingen van het Koninklijk Besluit niet opvolgt. Wanneer de gouverneur opzettelijk nalaat een Koninklijk Besluit uit te voeren waarvan hem de uitvoering is opgedragen, ook wanneer dit zonder opzet is, begaat hij een misdrijf. Volgens het wetboek van strafrecht kan er aan dit misdrijf een gevangenisstraf verbonden zijn van maximaal drie jaar of een geldboete van de vierde categorie.

Statenvragen

Na de berichten over een mogelijke bedreiging van de gouverneur heeft fractievoorzitter Rene Herd  (AVP) Statenvragen gesteld aan premier Mike Eman. Zo wil hij weten of het waar is dat de gouverneur als hoofd van de regering van Aruba inderdaad onder druk staat van de dreiging van strafrechtelijke vervolging. "En zo ja, door wie is de gouverneur dan bedreigd?" vraagt Herd  in zijn brief. Ook de manier waarop deze dreiging is geuit en onder welke omstandigheden, is volgens de fractievoorzitter van belang. Ook vraagt Herd  om een uitgebreide beschrijving van de procedure die in gang wordt gezet wanneer de Koninkrijksregering tot strafrechtelijke vervolging overgaat. Tot slot vraagt het Statenlid zich af of de gouverneur, wanneer hij daadwerkelijk wordt vervolgd, juridische bijstand krijgt en van wie.

Amigoe 24-07-14: Nog geen uitslag overleg met Renfunjol

DEN HAAG/ORANJESTAD — Het overleg van minister Ronald Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en gouverneur Fredis Refunjol van Aruba heeft nog niet geleid tot een beslissing over een mogelijke ondertekening voor de begroting. Dat zei de woordvoerder van Plasterk, Julia Rademaker, vandaag desgevraagd.

"Het overleg is nog gaande", aldus de woordvoester, ook verwijzend naar de verplichtingen die bewindslieden gisteren hadden in verband met de dag van nationale rouw. Het ministerie reageert niet inhoudelijk op berichtgeving dat Refunjol onder druk zou zijn gezet om de begroting niet te tekenen. Premier Mark Rutte zou de gouverneur gewaarschuwd hebben dat hij strafrechtelijk vervolgd zou kunnen worden als hij de begroting voor 2014 tekent. "Onze reactie is dat alle betrokken partijen zich houden aan het Koninklijk Besluit", zei de woordvoester.

Het Koninklijk Besluit van 11 juli bevat de bepaling dat 'de bevoegdheid te beslissen over al dan niet vaststelling van de landsverordening (...) bij de gouverneur (blijft)'. In een toelichting aan de Tweede Kamer verwees Plasterk verder naar het Reglement voor de Gouverneur dat bepaalt dat hij als orgaan van het Koninkrijk verantwoording moet afleggen aan de regering van het Koninkrijk, dus de Rijksministerraad.

Amigoe 24-07-14: Toespraak premier Eman

ORANJESTAD — Ruim een uur later dan aanvankelijk aangekondigd, sprak premier Mike Eman gisteravond zijn publiek toe via een toespraak die op tv en radio werd uitgezonden.

De toespraak werd alle media een uur van tevoren ook in een persbericht toegestuurd. Het was de tweede keer dat Eman publiekelijk sprak, nadat hij vorige week donderdag zijn hongerstaking beëindigde. Want dinsdagavond sprak de premier bij het partijhuis van de AVP voor circa 400 aanhangers. In zijn nationale toespraak op tv ging premier Eman opnieuw in op de positie die Aruba inneemt in de impasse met Nederland. Hij benadrukte het

verdedigen van de autonomie, de beslissing van premier Mark Rutte en minister Ronald Plasterk om de gouverneur te verbieden de begroting van Aruba te tekenen en hij ging in op de verschillen in economische aanpak van beide landen. De economische groei die te danken is aan het toerisme en de investeringen in de infrastructuur en in het financieel helpen van zwakkeren in de samenleving (onderstand en het minimumloon verhogen). De invoering van de algemene pensioenregeling en de samenwerking met de gesprekspartners in de Sociaal Dialoog. “Dit alles moet worden gezien in het licht van duurzame groei van Aruba en positieve socio-economische ontwikkelingen van het land. Internationale ratings noemen de vertrouwenwekkende visie van de regering voor Aruba”, aldus Eman gisteravond.

Amigoe 26-07-14: ‘Emoties verstoren verhoudingen in Koninkrijk’

ORANJESTAD/HILVERSUM — De verhoudingen in het Koninkrijk raken volgens VVD-Kamerlid André Bosman ernstig verstoord door alle geruchten en emotionele uitspraken in het conflict tussen Aruba en de Rijksministerraad. “Pas op met emotionele uitspraken, die niet perse waar zijn, en met stemmingmakerij. Hou het zakelijk.”

Dat zegt Bosman in een gesprek met Caribisch Netwerk. In de media wordt deze dagen volop gespeculeerd over de reden waarom gouverneur Fredis Refunjol van Aruba afgelopen maandag de begroting opnieuw niet tekende en daarna naar Nederland reisde na het verschijnen van de eerste resultaten van de quick scan. Premier Mike Eman zei dat de gouverneur te horen zou hebben gekregen dat hij mogelijk strafbaar is als hij wel zou tekenen. “Eman is een emotionele man”, zegt Bosman. “Dat geeft hij zelf ook toe. Maar dat soort uitspraken moet je niet doen. Als je dat te vaak doet, diskwalificeer je jezelf als premier. Dat is onverstandig. Eman heeft ook gezegd dat de VVD de eilanden haat. Maar dat is niet waar en dat weet hij ook. Ik hou van de eilanden, maar de financiën moeten wel op orde.”

Rutte

Het Antilliaans Dagblad schreef donderdag dat het mogelijk premier Mark Rutte was die de gouverneur op artikel 25 van het reglement zou hebben gewezen, waarin de strafbaarheidsbepalingen staan. Bosman vindt dit soort uitspraken ‘schadelijk’ voor de verhoudingen in het Koninkrijk. Hij heeft deze week niet met Rutte gesproken, omdat deze druk is met de nasleep van de crash van de MH17. Maar Bosman gelooft niet dat zijn partijgenoot zoiets gezegd heeft: “Dit is stemmingmakerij. Kom dan met bewijs zwart-op-wit. Anders is het van horen zeggen. Dit is beschadigend voor de voorzitter van de Rijksministerraad, premier Rutte.”

Afweging

Bosman vertrouwt erop dat de gouverneur van Aruba bezig is zijn afweging over de begroting van Aruba in alle rust te maken en is ervan overtuigd dat de Arubaanse regering de kans krijgt om maatregelen te nemen om de financiën op orde te krijgen. “Maar dat moet dan wel gaan gebeuren. Af en toe denk ik dat Aruba nog steeds niet helemaal inziet dat de hoogte van de staatsschuld echt een groot probleem is. Ik ben blij dat de Rijksministerraad nu doorpakt. Ik heb – als één van de weinigen – continu aangegeven dat de begroting van Aruba een punt van zorg is. Dat weet Eman ook, dus dat is geen verrassing.”

Kredietwaardigheid

Dat kredietbeoordelaar Fitch Ratings de status van Aruba woensdag bijstelde naar BBB-, laat volgens Bosman zien dat er echt reden tot zorg is. “Zij zeggen ook dat de financiën van Aruba niet haalbaar zijn. Het idee dat Aruba straks toegaat naar een ‘junk’-status is echt schandalig binnen het Koninkrijk.”

Amigoe 29-07-14: Tweede Kamer wil opheldering over kwestie Carvajal

ORANJESTAD — De Tweede Kamer wil opheldering over de aanhouding en vrijlating van Hugo Carvajal. De VVD vraagt zich vooral af hoe het mogelijk is dat hij de beoogde nieuwe consul voor Venezuela was. Ook vragen zij zich af wat er mis kon gaan in het accreditatieverzoek. Zij verzoeken minister Frans Timmermans van Buitenlandse Zaken en minister Ronald Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om opheldering.

Calvajal werd op 24 juli op Aruba aangehouden. Zondag moest het OM de van drugshandel verdachte diplomaat vrijlaten omdat hij, in tegenstelling tot eerdere berichtgeving, toch diplomatiek onschendbaar blijkt. Vlak voordat Buitenlandse Zaken-minister Timmermans deze status erkende, kondigde het Venezolaanse ministerie van Buitenlandse Zaken aan dat het vasthouden van Carvajal gevolgen zou hebben voor de diplomatieke en handelsbetrekkingen tussen Nederland en Venezuela. Ook zei de Venezolaanse president Nicolas Maduro dat hij 'een plan had klaarliggen dat de spanning in Latijns Amerika zou doen escaleren' en werd vrijdag het Venezolaanse luchtruim dichtgegooid voor vluchten van en naar Curaçao en Aruba, waardoor honderden passagiers vast kwamen te zitten. Ook dreigde de president de olieraffinaderij Isla op Curaçao, die voor zo'n duizend banen zorgt, op een laag pitje te zetten. Na de vrijlating bedankt Maduro 'de goede buur Nederland voor het moedige besluit' dat een groot regionaal conflict is voorkomen.

Wat ging mis?

De Tweede Kamerleden André Bosman en Han ten Broeke, beiden van de VVD, vragen op basis van een verklaring van het Ministerie van Buitenlandse Zaken aan Amigoe (zie 'Drugverdachte Carvajal toch diplomatiek onschendbaar', Amigoe 28 juli), welke procedure er geldt voor de benoeming van een consul op Aruba. "Hoe kan het dat het verzoek tot accreditatie niet op de juiste manier is behandeld. Wat ging er mis en waarom?" vragen ze aan minister Plasterk. De VVD'ers willen ook weten wie besluiten neemt over de aanstelling van een nieuwe consul. "Kunt u aangegeven hoe iemand met een achtergrond als Carvajal wordt goedgekeurd in een deel van het Koninkrijk?"

Carvajal

Carvajal werd vorige week aangehouden. De oud-generaal was eerder chef militaire inlichtingendienst onder Maduro's voorganger Hugo Chávez. Hij was naar Aruba gekomen om er consul-generaal te worden. Het OM in Aruba ontving vanuit de VS een rechtshulpverzoek en een verzoek om Carvajal uit te leveren. Carvajal wordt onder andere verdacht van drugshandel. Terwijl hij zelf tijdens zijn arrestatie aangaf een diplomatenstatus te hebben en dus onschendbaar is, kwam vanuit het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag het bericht dat hij niet geaccrediteerd was en dus vervolgd kon worden. Zondag kwam, volledig als verrassing voor het OM, het bericht dat Carvajal wel degelijk diplomatiek onschendbaar is. Er zou, zo verklaart het ministerie van Buitenlandse Zaken in een gesprek met *Amigoe*, een fout zijn geslopen in de accreditatieaanvraag. "Hierdoor was de benoeming van de heer Carvajal nog niet door de Nederlandse overheid aanvaard", zo laat ook het Gemeenschappelijk Hof van Justitie middels een bericht aan de redactie weten. "De minister van Buitenlandse Zaken van Nederland kwam, na nadere bestudering van het dossier, tot de bevinding dat de benoeming van de heer Carvajal tot consul-generaal in Aruba weliswaar niet op de juiste wijze bij de Nederlandse overheid ter goedkeuring was aangemeld, maar dat de benoeming wel was aangemeld bij het Bureau Buitenlandse Betrekkingen in Aruba." Dit was volgens het ministerie van Buitenlandse Zaken genoeg om de diplomatieke onschendbaarheid van Carvajal te erkennen.

VS 'diep teleurgesteld'

De Amerikaanse consul James Moore op Curaçao laat via een woordvoerder aan Amigoe weten 'diep teleurgesteld' te zijn over het besluit van de Nederlandse regering om de van mensenhandel en drugshandel verdachte Hugo Carvajal vrij te laten op basis van immuniteit. "We verzochten via een legitieme weg om de verdachte te arresteren op basis van het uitleveringsverdrag tussen de VS, Nederland en Aruba." Carvajal wordt

er volgens Moore van verdacht zijn voormalige functie als hoofd van de Venezolaanse militaire inlichtingendienst te hebben gebruikt om drugshandelaren te beschermen. Hij staat sinds 2008 op de zogeheten SDN-lijst van het Department of the Treasury, ofwel de lijst, opgesteld door Office of Foreign Assets Control (OFAC), met gezochte en geblokkeerde personen zoals terroristen of drugshandelaren. Hun activa zijn geblokkeerd en het is Amerikaanse personen over het algemeen verboden met deze personen omgang te hebben.

Financiën en economie

Amigoe 01-07-14: 'Geen vooruitgang in verkoopproces raffinaderij'

ORANJESTAD — Valero-woordvoerder Bill Day wil niet bevestigen dat het bedrijf met de regering praat over de ontmanteling van de raffinaderij in San Nicolas. De raffinaderij is gesloten, maar Valero heeft alle opties nog open, inclusief de verkoop, stelt hij in een schriftelijke reactie aan *Amigoe*.

Premier Mike Eman (AVP) liet tijdens de behandeling van de Landsbegroting, ruim een week geleden, weten met de oliemaatschappij in gesprek te zijn en dat ontmanteling van de raffinaderij één van de opties is. Het bedrijf zelf houdt nog even alle opties open, maar geeft wel toe dat er geen vooruitgang te melden is over de verkoop van de raffinaderij. Momenteel zijn er ongeveer 100 personen werkzaam op het raffinaderijterrein. Nadat de maatschappij in 2009 al een keer werd stilgelegd, stopte begin 2012 de raffinage van olie definitief. De raffinaderij werd daarna voor brandstofoverslag gebruikt, terwijl Valero, tot nu toe tevergeefs, op zoek ging naar een koper.

Parlementariër Chris Romero (MEP) vindt het jammer dat regeringsfractie AVP tijdens de behandeling van de begroting niet instemde met een motie over Valero. Met deze motie wilde MEP de regering aansporen om 'welke intentie tot ontmanteling dan ook te stoppen' en zich 'maximaal in te zetten voor heropening van de raffinaderij'. De oliemaatschappij is de tweede economische pijler van Aruba en moet prioriteit zijn van de regeerders, vindt Romero. "Het is een feit dat sinds de sluiting van de raffinaderij ons land er economisch, financieel en op het gebied van werkgelegenheid slechter op is geworden." Hij noemt een mogelijke ontmanteling 'desastreus' voor ons land maar vooral ook het district San Nicolas. Tenslotte wijst hij op mogelijke toekomstige ontwikkelingen. Momenteel wordt in de Arubaanse wateren gezocht naar olie- en gasreserves in de zeebodem. Wanneer daadwerkelijk fossiele brandstof in de Arubaanse zeebodem wordt gevonden, kan de raffinaderij wellicht worden ingezet hiervoor.

Amigoe 04-07-14: Minister Yrausquin neemt ontslag om begrotingsperikelen

ORANJESTAD — Minister van Financiën en Overheidsorganisatie, Juan David Yrausquin (AVP) heeft vanochtend vroeg zijn ontslagbrief gestuurd aan gouverneur Fredis Refunjol. "Ongelofelijk machtsmisbruik door de Nederlandse regering, welke hierin helaas gesteund wordt door de gouverneur", geeft hij als hoofdreden voor het ontslag. In zijn brief doet Yrausquin een dringende oproep aan de gouverneur om zijn verantwoordelijkheid te nemen en de Landsbegroting 2014 alsnog te ondertekenen.

Bekrachtigt de gouverneur de begroting niet, dan zorgt dat voor 'onherstelbare schade aan het Land en de openbare financiën', stelt Yrausquin. De gouverneur maakte vanochtend bekend voorlopig geen beslissing te nemen.

Gistermiddag werd door premier Mike Eman (AVP) bekend gemaakt dat er afspraken met Nederland zijn gemaakt over een 'vrijwillig onafhankelijk onderzoek' naar de Landsbegroting van 2014 en naar de meerjarige ontwikkeling van de overheidsfinanciën. Een team 'bestaande uit deskundigen met ervaring in, met overeenkomstige taken belaste organen in Koninkrijksverband' gaat dit onderzoek uitvoeren en komt binnen twee weken met een preliminair onderzoeksrapport. Binnen twee maanden moet het definitieve onderzoeksrapport klaar zijn. In dit onderzoek wordt vooral gekeken naar 'mogelijke risico's in de ramingen' en 'internationaal gehanteerde criteria van houdbare overheidsfinanciën en terugbetalingscapaciteit'. Eventuele aanbevelingen uit

de onderzoeksrapporten voor de Landsbegroting 2014 en of de meerjarenbegroting, moet de regering overnemen en indienen bij de Staten.

Begroting 'aangehouden'

De gouverneur heeft vanochtend dus laten weten dat hij wacht met het nemen van een beslissing over het wel of niet bekrachtigen van de - door de Staten goedgekeurde - Landsbegroting totdat het preliminair onderzoeksrapport aan hem is aangeboden. Dat is dus uiterlijk over twee weken. Het besluit om de begroting 'aan te houden' neemt de gouverneur op basis van het Reglement van de Gouverneur (rijkswet) en valt onder de verantwoordelijkheid van de Rijksministerraad.

Ernstige schade

Volgens Yrausquin misbruikt de Nederlandse regering hiermee haar macht in het Koninkrijk en zorgt het aanhouden van de begroting voor 'ernstige schade aan de geloofwaardigheid en de openbare financiën' van Aruba. "Hiervoor kan ik niet langer de verantwoordelijkheid dragen", zegt hij in zijn ontslagbrief. "Dit machtsmisbruik kan niet gebeuren zonder dat iemand hiervoor verantwoordelijkheid neemt." Aangezien Yrausquin in dit geval ministeriele verantwoordelijkheid heeft voor handelingen van de gouverneur, trekt hij zijn conclusies.

Yrausquin haalt keihard uit naar Nederland en stelt dat het Arubaanse volk, het parlement en de regering op een 'nooit eerder vertoonde wijze' worden 'gechanteerd en vernederd'. "Dat terwijl Arubaanse instituten, in mijn ogen laf, deze onfatsoenlijke handelingen steunen." Met deze uitspraak lijkt hij zijn eigen regering te bekritisieren. Premier Eman benadrukte gistermiddag tijdens een persconferentie dat Aruba geen financiële aanwijzing krijgt en dat het bereikte akkoord 'een gezamenlijk besluit' is. Bovendien moet de regering de aanbevelingen van de onderzoekscommissie overnemen maar hoeft de Staten dat niet te doen, legt Eman uit.

Amigoe 05-07-14: Repsol zoekt in enorm gebied naar olie en gas

ORANJESTAD — De Spaanse olie- en gasmaatschappij Repsol begint dit weekend met gedetailleerd (3D) seismologisch onderzoek naar olie en gas op 10 kilometer ten noorden van de kust van Aruba . Het gaat om een onderzoeksgebied van ongeveer 3200 vierkante kilometer. Opmerkelijk, want meestal wordt dit soort onderzoek gedaan in een gebied ter grootte van zo'n 500 vierkante kilometer.

Dat zegt William Hernandez, Country Manager van Repsol, eerder deze week. Waarom in dit geval in zo'n groot gebied wordt gezocht, vertelt hij echter niet. Hij laat wel weten zeer verheugd te zijn over de samenwerking met de energiebedrijven British Gas en Total. Deze internationale spelers hebben zich aangesloten bij Repsol. "Hetgeen Repsol al vermoedde, wordt nu bevestigd door twee belangrijke internationale bedrijven. Vandaar dat zij zich hebben aangesloten bij ons project", legt Hernandez uit. Op basis van het eerdere 2D-onderzoek denkt hij dat er meer kans is op een gasvondst dan op olie. Maar niets is nog zeker. Pas als het 3D-onderzoek positieve indicatie geeft, gaat de volgende fase in: proefboringen. Alleen een proefboring kan met zekerheid vaststellen of er daadwerkelijk olie- of gasreserves in de Arubaanse zeebodem zitten. De beslissing om te boren wordt naar verwachting volgend jaar genomen, wanneer de resultaten en de analyse van het 3D-onderzoek zijn afgerond. Winning van eventueel olie of gas wordt op z'n vroegst pas in 2020 verwacht. Repsol heeft bij vondsten de exclusieve rechten om deze te ontginnen.

Het 3D-onderzoek wordt uitgevoerd door het bedrijf Dolphin Geophysical met hun onderzoeksschip Polar Duke. Armando Curet, directeur van Compania Arubano di Petroleo (CAP), vertelt dat het onderzoek gebeurt volgens de eisen die gesteld zijn in de overeenkomst tussen de regering en Repsol van december 2012. Het gaat met name om te voorkomen dat het onderzoek schade berokkent aan het onderwaterleven.

Amigoe 22-07-14: Hard oordeel College financieel toezicht

ORANJESTAD — “Het eigen vermogen van het land Aruba is 2 miljard florin negatief, de sociale fondsen zijn uitgeput en hebben geen reserves meer, de dekkingsgraad van het Algemeen Pensioenfonds (APFA) ligt rond de 80 procent en de vermogens van de overheidsvennootschappen staan onder druk.”

Deze vaststelling is het startpunt van de quick scan die door het College van financieel toezicht (Cft) is gemaakt als advies voor de gouverneur van Aruba. De gouverneur doet geen mededelingen over de ondertekening van de begroting, maar geeft in een begeleidende brief aan dat hij de regering Eman om een reactie vraagt en ook dat hij de quick scan als een openbaar stuk beschouwt.

Het Cft vervolgt de analyse: “Tegelijkertijd bedragen de personeelslasten meer dan de helft van de totale begroting, laten de rentelasten een stijgende lijn zien en dreigt de ziektekostenverzekering onbetaalbaar te worden.” Het college stelt vast dat ook de regering deze zaken onderkent en voor dit jaar maatregelen voorstelt om de situatie te verbeteren. Die maatregelen bieden wat lucht voor zover het de AOV en de APFA betreft, maar verdere stappen zijn noodzakelijk om te komen tot een structureel houdbare overheidsbegroting.

Realiteit van de begroting

Het Cft zet grote vraagtekens bij het realiteitsgehalte van de begroting en de voornemens van de regering. De regering heeft een uitgavenplafond voorgesteld met de bijbehorende bijstellingen van de overheidsuitgaven. Het is voor het Cft niet duidelijk wanneer de maatregelen ingaan, of ze direct effect zullen hebben en bij verschillende deelbegrotingen zijn de bezuinigingen nog opgenomen als stelpost. Dat baart zorgen, omdat het verleden heeft uitgewezen dat er steeds grote verschillen zijn tussen de begroting en de uiteindelijke uitgaven en inkomsten.

Of de maatregelen voor de verbetering van de positie van de AZV ook genomen gaan worden is twijfelachtig, de voorgenomen korting van de overheidsbijdrage aan het AZV zal eerder zorgen voor een verslechtering van de situatie. De voorgenomen AZV-heffing komt waarschijnlijk te laat om al in dit jaar effect te hebben. De situatie van de fondsen van de SVB is rampzalig, reserves die verplicht zijn volgens landsverordeningen zijn gewoon niet aanwezig. De voorgenomen stortingen in het pensioenfonds zijn noodzakelijk om tot een dekkingsgraad van 100 procent te komen, maar zijn nog niet in de begroting verwerkt.

Ondanks voornemens om te komen tot een krimp van het ambtenarenapparaat is van een daadwerkelijke krimp geen sprake. Tot slot meldt het Cft dat weliswaar hogere inkomsten voorzien zijn dan in 2013, maar dat dit nog moet blijken.

PPS

Het uitgavenplafond is voor een deel mogelijk door projecten over te hevelen naar samenwerking met het bedrijfsleven, publiek-private samenwerking (PPS) of taken toe te bedelen aan overheidsstichtingen. Het Cft wijst erop dat dit ook onderdelen van de publieke sector zijn en dat de lasten uiteindelijk ten koste van de begroting komen. De constructies hebben bovendien als nadeel dat ze de Staten buitenspel zetten: de risicocontrole valt niet onder het budgetrecht van de Staten.

Beoordeling

Een gezonde financiële huishouding op Aruba zal alleen mogelijk zijn met een staatsschuld die gehalveerd is volgens het college. Dan houden internationale investeerders vertrouwen in het land. Zo'n gehalveerde schuld gaat ook in de richting van de regels die gelden voor Curaçao en St.Maarten. Die landen mogen maximaal 5 procent van hun begroting gebruiken voor rentebetalingen. Op dit moment moet Aruba 15 procent van de begroting reserveren voor rentebetalingen. Zoiets is niet direct te realiseren, maar alleen via een meerjarenplan. Zo'n meerjarenplan moet dan wel uitgaan van begrotingsoverschotten, niet van een afname van de begrotingstekorten, zoals de regering voor ogen staat.

Uit de impasse

In de conclusies geeft het college aan dat het eindrapport aanbevelingen zal bevatten om te realiseren dat op termijn het begrotingstekort gehalveerd kan worden. Op korte termijn vindt het Cft het noodzakelijk dat alle voorgenomen bezuinigingen zo snel mogelijk gerealiseerd worden, dat het financieel toezicht verbeterd wordt en dat de hand wordt gehouden aan de personeelsstop bij de overheid. De begroting voor 2015 moet dan in ieder geval voor 1 januari van dat jaar de Staten gepasseerd zijn en moet toewerken naar een halvering van onze nationale schuld. Deze opstelling levert de mogelijkheid voor de gouverneur om de begroting van 2014 te ondertekenen, op voorwaarde dat de regering voor 2015 toezeggingen doet om het begrotingstekort rigoureuus aan te pakken. Zie ook pagina 1 'Quick scan biedt basis voor oplossing'.

Amigoe 24-07-14: Kredietwaardigheid Aruba lager ingeschaald

ORANJESTAD — Met een verlaging van de kredietwaardering van BBB naar BBB- is Aruba gezakt tot een plaats net boven de 'junkstatus met hoge risico's'. Gisteren werd bekend dat de kredietwaardigheid van het eiland door kredietbeoordelaar Fitch met een punt is verlaagd ten opzichte van vorig jaar.

Tot gisteren kwam in de uiteenzettingen van de regering steeds de redelijke kredietwaardigheid van het Land naar voren (BBB)

Bekende kredietbeoordelaars als Fitch proberen kredietverstrekkers en investeerders inzicht te geven in de risico's die zij lopen. Economisch sterke landen met een grote kredietwaardigheid kunnen de hoogste waardering AAA (Triple A) krijgen, bij waarderingen lager dan BBB- wordt gesproken van een 'junk status' met hoge risico's. Met BBB- zit Aruba dus vlak boven deze lage waardering.

Terugslag economie

Fitch geeft een aantal redenen voor de verlaging tot BBB-. Het staken van de raffinageactiviteiten door Valero heeft zijn gevolgen voor de economie die nu in versterkte mate afhankelijk is van het toerisme. Daarnaast spelen de bekende begrotingsproblemen een rol: een grote nationale schuld en daarmee gepaard gaande hoge rentelasten zijn niet verenigbaar met de BBB status. De huidige wrijvingen met Nederland zijn volgens Fitch ook een nadelig punt.

Stabiel vooruitzicht

Het vooruitzicht van Aruba krijgt het predikaat 'stabiel', een verbetering ten opzichte van de vorige waardering. Daarvoor geeft Fitch een aantal redenen aan. Het herstel van de Amerikaanse economie zal een positieve invloed hebben op de inkomsten uit het toerisme, al wordt dat gedeeltelijk teniet gedaan door de slechte situatie in Venezuela. Toerisme uit dat land zal minder aan onze economie bijdragen. Ook de aandacht voor groene energie werkt in het voordeel van de Arubaanse economie. Met alternatieve energiebronnen zal er minder behoefte bestaan aan import van olieproducten. De huidige bemoeienis vanuit het Koninkrijk waardeert Fitch positief: het zal bijdragen aan het terugdringen van de begrotingstekorten en de staatsschuld.

Reactie Yrausquin

In een persconferentie reageerde demissionair Financiën minister Juan David Yrausquin (AVP) op de beoordeling. Hij betreurt het dat niet alle ontwikkelingen bij de oordeelvorming betrokken zijn geweest en met name dat de plannen van de regering richting 'balanced budget' geen invloed lijken te hebben gehad op de rapportage van Fitch. Ook geeft hij aan dat Fitch niet het enige ratingbureau is. Standard & Poor's is een andere invloedrijke beoordelaar en die had juist een maand geleden Aruba een positiever oordeel toebedacht: BBB+ in het systeem van Standard & Poor's met het vooruitzicht 'stabiel', twee punten hoger dan het oordeel van Fitch.

Amigoe 28-07-14: Caribische energieconferentie van start

ORANJESTAD — De energieconferentie ‘Unlock the grid’ is gisteravond geopend. Caribbean Electric Utility Service Corporation (Carilec) en Elmar organiseren deze conferentie tot en met 30 juli in Renaissance Convention Center.

Utilities-directeur Franklin Hoevertsz, minister Mike de Meza (AVP) van Economische Zaken, Communicatie, Energie en Milieu en Elmar-directeur Rob Henriquez openden de conferentie waaraan nutsbedrijven, leveranciers, producenten en andere belanghebbende bedrijven op het gebied van elektriciteit binnen de Cariben deelnemen. Zij volgen vier dagen lang sessies en discussies over nieuwe technieken en innovatieve processen. Zo geeft Elmar onder andere een presentatie over ‘Smart metering’. De conferentie startte met een videoconferentie die door internationale sprekers Jack Welsh, Condoleezza Rice en Henry Cloud werd gegeven, over leiderschap. Tijdens de conferentie is een tentoonstelling te zien met diverse producten en technieken op het gebied van het genereren en distribueren van elektriciteit. Carilec is een organisatie met 88 aangesloten bedrijven. Zij faciliteren de ontwikkeling van elektriciteit aan de bevolking van de Cariben. Kijk voor meer informatie op www.carilec.org.

Amigoe 29-07-14: Achterstallige betalingen overheid ‘binnenkort ingelost’

ORANJESTAD — Achterstallige betalingen van de overheid aan overheidsinstanties en de private sector - het gevolg van de nog altijd niet getekende Landsbegroting 2014 - moeten binnen korte tijd worden ingelost. Dat heeft de nieuwe minister van Financiën en Overheidsorganisatie, Angel Roald Bermudez (63), gistermiddag tijdens zijn eerste publieke optreden als bewindsman duidelijk gemaakt.

Gisteren werd in het Afkondigingsblad van Aruba een wet gepubliceerd (van 24 juli), die de minister van Financiën machtigt tot het aangaan van 164 miljoen florin extra aan leningen. In totaal is het bedrag waarvoor de minister leningen mag aangaan, verhoogd van 175 miljoen florin naar 339 miljoen florin. Hiermee kan de overheid, in afwachting van de definitieve goedkeuring van de Landsbegroting, vooralsnog aan haar verplichtingen voldoen. De machtiging stelt specifiek dat het Land de lening(en) mag gebruiken voor ‘aflossingen van reeds aangegane verplichtingen en rentekosten’.

Begroting

Tijdens de persconferentie gistermiddag introduceerde premier Mike Eman zijn nieuwe collega aan het publiek. Eman sprak ook kort over de begrotingsproblematiek. Hij hoopt daar deze week meer duidelijkheid over te kunnen geven, nadat hij met gouverneur Fredis Refunjol heeft gesproken. Refunjol was vorige week in Nederland voor overleg met de Nederlandse minister van Koninkrijksrelaties en Binnenlandse Zaken Ronald Plasterk. De gouverneur kwam afgelopen zaterdag terug maar heeft nog niet met de premier om tafel gezeten, liet Eman gisteren weten. De minister-president heeft de hoop dat wellicht deze week nog de ‘impasse’ wordt doorbroken. Vandaag zou in de Ministerraad worden gesproken over medewerking aan het lopende onderzoek van College Financieel Toezicht (Cft) naar de Landsbegroting. De regering zou ‘onder voorbehoud’ bereid zijn om inzage in cijfers te geven van de verschillende overheidsafdelingen. Het eindrapport van de onderzoekscommissie over de begroting wordt in de laatste week van augustus verwacht.

Vet snijden

Na de introductie van Eman sprak Bermudez kort over de uitdagingen en doelstellingen voor de komende jaren. “Ons begrotingstekort is ongeveer 6 procent en we hebben een staatsschuld van ongeveer 70 procent van het bbp. Bovendien is de begroting van 2014 nog altijd niet goedgekeurd.” Bermudez gaat het financieel beleid, ingezet na de installatie van het kabinet Mike Eman II, voortzetten. “Een restrictief beleid, gesteund door de Centrale Bank en internationale instanties. De overheidsuitgaven moeten onder controle worden gehouden en

iedereen moet zich aan de begroting houden." Waar mogelijk wil Bermudez verder bezuinigen op het overheidsapparaat. "Waar vet is, moet gesneden worden." Hij wijst opnieuw naar de begroting, waar personeelskosten enorm op drukken. Bermudez benadrukt verder het belang van het publiceren van betrouwbare en realistische cijfers en jaarrekeningen. Tenslotte spreekt de nieuwe minister over het moderniseren van het belastingstelsel. "Wetten moeten eenvoudiger worden." Het doel is om de belastinginkomsten te 'optimaliseren' en achterstanden weg te werken. Daarnaast wil Bermudez niet uit het oog verliezen dat de Arubaanse economie gestimuleerd moet worden. "Financiën is niet op zichzelf staand. Ik maak deel uit van een team en beslissingen die ik neem, hebben consequenties voor andere ministeries." Op de vraag of het eindrapport van Cft het hem straks niet moeilijk maakt om zijn eigen koers te varen, zegt hij het volgende: "Wanneer experts met aanbevelingen komen, is het altijd verstandig om dat in ieder geval mee te nemen in je overweging." Wel benadrukt hij dat eventuele maatregelen 'rechtvaardig' verdeeld moeten worden, waarbij de 'breedste schouders' het meeste moeten dragen.

Beëdiging

In het gezelschap van andere ministers, familie en de secretaris van de ministerraad werd Bermudez gistermiddag door plaatsvervangend-gouverneur Ella Tromp Yarzagaray ingezworen als minister van Financiën en Overheidsorganisatie. Bermudez vervangt Juan David Yrausquin die vorige maand zijn ontslag nam na perikelen omtrent de Landsbegroting 2014. Minister Bermudez is getrouwd en heeft twee volwassen kinderen. Hij studeerde Civiel- en Bedrijfsrecht aan de universiteit van Rotterdam en behaalde zijn postdoctoraal Fiscaal Recht aan de Leidse universiteit. Bermudez heeft ook een inspecteursopleiding van de Nederlandse Belastingdienst afgerond. In het kabinet Henny Eman I, het eerste kabinet na de Status Aparte, was Bermudez (vanaf 1987) ook al vakminister. Hij verving Benny Nisbet (PPA) die uit de toenmalige coalitieregering stapte.

Amigoe 30-07-14: Valero schrijft 63 miljoen dollar af op Arubaanse raffinaderij

ORANJESTAD/SAN ANTONIO — Het Amerikaanse bedrijf Valero Energy Corporation meldt vandaag een netto tweede kwartaalwinst van 651 miljoen dollar. Een groei van 188 miljoen dollar vergeleken met hetzelfde kwartaal vorig jaar. In het tweede kwartaal werd op de raffinaderij in Aruba een verlies afgeschreven van 63 miljoen dollar in verband met de sluiting en andere verplichtingen.

Valero CEO Joe Gorder zegt vandaag tijdens de presentatie van de kwartaalcijfers dat het bedrijf in 2014 blijft focussen op de verwerkingscapaciteit van 'lichte ruwe olie' en logistiek. "We verwachten dat onze raffinaderijen kunnen profiteren van toegang tot ruwe olie voor lagere kosten en een hoger rendement op producten op de export markt." Het bedrijf investeert verder in ethanolproductie en verwacht hun elfde ethanolfabriek in het derde kwartaal van dit jaar operationeel te hebben. De omzet van het bedrijf kwam in het tweede kwartaal uit op 1,1 miljard dollar. Een toename van 295 miljoen dollar vergeleken met 2013.

Begin deze maand sprak Amigoe met Valero-woordvoerder Bill Day over de ontmanteling van de Valero raffinaderij in San Nicolas. Hij wilde niet bevestigen, noch ontkennen dat het bedrijf met de regering hierover praat. Hij wilde alleen kwijt dat de raffinaderij gesloten is, maar dat alle opties nog open staan, inclusief de verkoop. Momenteel werken ongeveer 100 personen op het raffinaderijterrein. Nadat de raffinaderij in 2009 al een keer werd stilgelegd, stopte begin 2012 de raffinage van olie definitief. De raffinaderij is daarna alleen nog in gebruik voor brandstofoverslag.

Diversen

Amigoe 09-07-14: Aruba Esso News op digitale Caribische bibliotheek

ORANJESTAD — De eerste bijdrage van de Nationale Bibliotheek aan de Digital Library of the Caribbean (dLOC), is nagenoeg de complete collectie van Aruba Esso News, en dat levert tot nu toe al 1,1 miljoen hits op.

dLOC is een coöperatieve digitale bibliotheek voor, door en over de Caribische regio. Digitaal materiaal van bibliotheken, archieven en privécollecties over de cultuur, geschiedenis en ook onderzoeken vinden hun plek op de site. Aruba Esso News was in de vorige eeuw een bekende krant voor Aruba en in het bijzonder voor de Lago gemeenschap. 'Iedereen die nieuws of andere berichten en foto's zoekt over en van Aruba uit de periode 1943 tot 1985, hoeft de deur niet meer uit. Als het in Aruba Esso News staat, dan is het te vinden via de website van The Digital Library of the Caribbean (dLOC), www.dloc.com', zo meldt de website van de bieb. De collectie die zij op dLOC hebben geplaatst is bijna compleet, op een paar maanden na in het begin van 1945. *Amigoe* schreef maandag al over de prijs die de Nationale Bibliotheek won met het succes van de bijdrage aan dLOC die al 1,1 miljoen hits oplevert. Die prijs werd uitgereikt tijdens de jaarlijkse conferentie van The Association of Caribbean University, Research and Institutional Libraries (Acuril) in de Bahamas, waaraan de Nationale Bibliotheek een paar weken geleden deelnam. Directeur Astrid Britten gaf in een interview met deze krant aan in de toekomst oude telefoonboeken op dLOC te willen bewaren. "Naast het beschikbaar maken van informatie digitaal, conserveer je de materialen ook", aldus Britten.